Granițele pentru naşterea Ungariei

Cuvânt introductiv

Precizăm că acest studiu a fost susținut în cadrul Cercului Deceneu şi publicat în revista **Noi, Tracii**, 1988, nr.169. Este cuprins în lucrarea de grad în învățământ, Gheorghe Gavrilă Copil, DACIA SECOLELOR IX-XIV. LITERATURA DACOROMÂNĂ VECHE ÎN CONTEXT ISTORIC ŞI CULTURAL EUROPEAN, Bucureşti, 1988, înregistrată la Universitate la nr. 633/29 VIII, 1988.Vezi mai multe în Cuvânt lămuritor la studiul **Când s-a tradus liturghia în limba dacoromână? Pe la 1100 sau în secolul XVII?,** Studii şi cercetări de dacoromânistică, Revista Academiei Dacoromâne, anul I, nr. 1, 2011, p. 355.

Între Menumorut-Arpad (Arpad moare în 907) şi Ştefan I al Ungariei (997-1038), este un secol. Ce s-a întâmplat în acest secol? Istoricii noştri nu ne spun, deşi este vorba de contextul istoric european al statelor medievale româneşti, implicit de istorie românească.

Aceeaşi situație se repetă şi cu sec. XI.

S-a strecurat, şi în tratatele de istorie, o eroare regretabilă. Panonia, teritoriul în care au migrat ungurii în 896, este la vest de Dunărea Mijlocie (aproximativ jumătatea de vest a Ungariei de azi). Acest adevăr este cuprins, în străinătate, în tratatele sau capitolele consacrate Evului Mediu, situație reliefată şi în hărți, fără nici o excepție. Extinderea Denumirii de Panonia este târzie. În sec XIX pătrunde în unele cărți de istorie. E preluată astfel, din nebăgare de seamă, de istoricii noştri. Aşa şi Constantin C. Giurescu în **Istoria Românilor**, I, Bucureşti, 1975, vorbeşte şi exact despre Panonia şi inexact (…"prin pasul Vereczke- Poarta Rusiei-şi pătrunse în câmpia panonică ocupând oraşul Mukacevo"-p.201. "De altfel <<blaci>>sau români nu sunt amintiți de notarul anonym numai în Transilvania, ci şi în Panonia, adică în Câmpia Dunării şi a Tisei"-p. 133), întreținând, bineînțeles fără intenție, confuzia, care ne face regretabile deservicii. Că românii (blacii, blahii, vlahii) trăiau şi în Câmpia Tisei şi în Câmpia Dunării, este un fapt ştiut, dar Panonia nu se întindea până în Transilvania, nu cuprindea Câmpia Tisei de la est de Tisa, nu cuprinde țările româneşti-acestea aveau granița de vest pe Tisa. Dar nici partea de vest a câmpiei Tisei, nu însemna Panonia. Ungurii, când au trecut Carpații prin trecătoarea Vereczke, pe la nord-vest de România, nu au ajuns în Câmpia Panonică, ci au mers spre Panonia.

Numai cunoscând bine istoria şi civilizația vecinilor, vom şti şi efectul constructiv sau distructiv în raporturile dintre aceştia şi români. Aşa, ungurii, înainte de a ajunge în Panonia, trăiau în corturi, erau fără căpătâi (Nestor, Povest vremennih let-Povestea vremurilor de demult), la fel trăind şi între

896-955. Nu au adus nimic constructiv pe planul civilizației urbane şi culturale, pe planul vieții sedentare (agricultură, etc.) din Dacia sec. XI-XIII. Dominanta civilizației ungureşti se poate recunoaşte în forța armată ca mijloc principal de asigurare a existenței materiale pentru întreaga comunitate.

GRANIȚELE PENTRU NAŞTEREA UNGARIEI

Sec IX-X: românii, germanii, ungurii

Este ştiut că ungurii au migrat din Asia, mereu spre soare apune. Drumurile tuturor migratorilor erau aceleaşi până la est de Nistru, pe teritoriul viitoarei Ucraine. De aici, având Dacia ca o adevărată placă turnantă, unii pătrundeau prin Dacia de răsărit şi de sud-est (Basarabia şi Dacia Pontică) spre Constantinopol. Alții, pe la nordul Daciei, spre Panonia şi în continuare. Pe teritoriul viitoarei Ucraine aveau loc popasuri tipice, care, pentru migratorii ce treceau pe la nordul Carpaților, se repetau în Panonia. Acesta este şi traseul ungurilor. Ajung în Panonia, pe la 896. În urmă, de unde răsărea soarele, rămâneau nenorociri şi sărăcia, din cauza jafurilor, fiind ştiut că migratorii îşi asigurau cele trebuitoare existenței, în primul rând hrana, prin jaf. Conform direcției de înaintare, ungurii, din popasul panonic, îşi continuă incursiunile de jaf, ca de obicei, cu preponderență spre soare apune. Conform traseului, presărat cu popasuri, traseu de mii de kilometric, din Asia până în Panonia, după ce au adus țările de la vestul Panoniei la sărăcie, şi-au continuat traseul spre vestul Europei, lăsând Panonia departe, în urma lor. Drumul spre vest, din popasul panonic, fără putință de negat, reiese atât din incursiunile de jaf ale hoardelor migratoare ungureşti, popasul din Panonia fiind ca orice popas din Asia până în Europa, cît şi din migrarea lor, în masă, pînă la Augsburg, pe râul Lech. Aşa, ungurii pornesc în primul lor raid de pradă în Italia, în Lombardia şi Veneția, în anul 899. În 908 sunt prădate Turingia şi Saxa. În 911, 912, 913, 915 calamitățile pricinuite de unguri (maghiari) au loc în Bavaria, Franconia, Turingia, Suabia şi Saxa. În 913 trec Rinul şi pradă Lotaringia. În 917 ajung la Bale, pe care îl jefuiesc, apoi Alsacia şi Lorena. Înn 918 incendiază portul Bremen. În 919 sunt semnalați în Westfalia şi apoi în Lorena. În 921 în Italia, în Brescia. În 922 sunt în Puille. În 924 intră iar în Saxa, de unde pornesc spre Italia şi Burgundia. În drumul lor spre Lanquedec, au incendiat Pavia, patruzeci şi patru de biserici, au jefuit Piemontul, au trecut Ronul, apărând în fața oraşului Nimes… În 926 a venit din nou rândul Bavariei, Suabiei, Franconiei, Alsaciei, Lorenei. Verdumul e incendiat şi regiunea Ardenilor pustiită. În 933 îi găsim în Saxonia, unde în fața lui Henric I, duce de Saxonia, pierd două lupte. În 933 sunt lovite Burgundia, Italia, abia refăcute

de pe vremea precedentelor incursiuni. În 937 calamitatea maghiară (ungurească) se abate peste Bavaria, Suabia, Franconia, Lorena, Champagne, Berry, Bourgogne, Piemont, Lombardia, Toscana, Campania şi Veneția. În urma maghiarilor rămân, ca de obicei, doar fum, ruine şi jale. În 943 se pârjoleşte Italia, până la porțile Romei. Tot în 943 ajung în nord, până la Wels şi Traun. În 948-949-950 au loc încercări nereuşite de a pătrunde în Bavaria condusă şi apărată de Henric, fratele lui Otto cel Mare. Henric îi respinge şi îi urmăreşte până în Aquilea. Ungurii (maghiarii), după acest insucces, pătrund în Italia, Burgundia şi Aquitania. În 954 maghiarii (ungurii) ridicați în masă, intră în Franconia şi traversând-o, ajung la Rin şi de aici la Lorena, Ardeni, Hainaut, Camabrai, Laon, Reims, Chalons, Bourgogne, Lombardia. În 955 pornesc iar spre vest într-un număr impresionant, adică toți câți erau, cu mic cu mare, cu femei cu tot. Datorită mulțimii lor, se credeau invincibili.
Hoardele migratoare maghiare (ungureşti), este evident, în 954-955, se ridică în masă şi pornesc spre nesfârşita lor bejenie, părăsind Panonia. Străbat teritoriul actualei Austrii, pătrund pe teritoriul actualei Republici Federale Germane, depăşesc Münchenul, până la oraşul Augsbgsburg, pe râul Lech. Deci străbat un drum lung, dar cu aproximație aceeaşi distanță pe care o făcuseră migrând din Ucraina până în Panonia. Extrem de grăitor este şi traseul, aceeaşi cale de nord, aceeaşi direcție, pe care migraseră din Ucraina, pe la nord de Dacia. Nu îşi abandonează traseul, având un singur sens, înainte, după soare apune.
La 10 augusrt 955, în fața Augsburgului, pe malurile râului Lech, i-a înfruntat Otto cel Mare, care i-a strivit în aşa măsură, încât retragerea celor care au scăpat cu zile a fost un dezastru. Conducătorul hoardelor a fost prins şi a fost spânzurat, iar resturile hoardelor au fost urmărite până în Panonia. Otto cel Mare a stabilit marginiule imperiului şi a pus temelia Austriei de astăzi. Granița viitoarei Austrii este totodată şi granița de vest a viitoarei Ungarii. În acest fel a scăpat Europa de la vestul Panoniei de coşmarul în care trăia de mai bine de o jumătate de secol. Dezastrul de la Lech a fost totuşi salvarea ungurilor (maghiarilor). Lech i-a salvat de la pulverizare, fenomen petrecut cu hoardele avarilor, gepizilor, vandalilor. Ar fi prădat până ce sleiți şi străini de spiritul European, ar fi dispărut din istorie.
Desigur, succesul migratorilor unguri în luptă se eplică prin amenințarea hordei cu dispariția, din cauza foamei. Victoriile lor se explică şi prin atacurile surpriză-satele şi oraşele nu se aşteptau la apariția năvălitorilor în apropierea lor-dar şi prin răspândirea groazei, în urma trecerii prin foc şi sabie a populației de din afara zidurilor unor cetăți, deci fără apărare (despre astfel de victorii este vorba de cele mai multe ori). Atunci când europenii

şi-au organizat preventiv apărarea, hoardele au fost zdrobite. După europenizare, ungurii nu au mai reprezentat prin ei înşişi un pericol militar, mereu solicitând sprijinul armat al altora, după cum uşor se poate constata, sau când s-au nimerit singuri în luptă, fiind învinşi.

Ungurii (maghiarii) vor rămâne, în urma dezastrului de la Lech, toată istoria lor, în umbra germanilor, cu o pronuțată notă de complexare. În urma barajului Germanic, de netrecut, la care se va adăuga creştinarea lor în masă, prin Roma, drumul spre vest, nesfârşitul drum spre vest, încetează. După Lech, ungurii au fost constrânşi să se limiteze la produsele alimentare ale țăranilor traci din Panonia, ei înşişi grav afectați de aşezarea ungurilor în Panonia. Aceşti traci sunt de acelaşi neam cu valahii din Dacia. Stâmtorarea alimentară devine o adevărată criză alimentară. În secolul acesta, al X-lea, ungurii încă nu învățaseră să respecte deprinderea sfântă a autohtonilor, de a lucra pământul. Succesul în incursiuni, le asigurase, din mers, o viață îndestulătoare. Declanşează iar incursiunile tipice, în sensul invers, spre răsărit, spre țările medievale româneşti ale Daciei, țări vechi, de dinaintea migrării ungurilor în Europa. Cu regret amintim că Roma "catolică", începând cu sec. al XI-lea, secolul rupturii religioase şi definitive (?) cu Constantinopolul, a încurajat incursiunile ungurilor în direcția opusă, spre răsărit, în Dacia "ortodoxă". Misionarii catolici au profitat de incursiunile ungurilor pentru a face misiune creştină în Dacia, țară în care creştinismul exista de o mie de ani, creind derută, uimire şi în consecință o înstrăinare de Roma, respectiv de împotmolire de lungă durată în influența religioasă a slavilor, care se instalaseră între Dacia şi Costantinopol, precum ungurii se insatlaseră între Dacia şi Roma. Bineînțeles, agresiunea ungurească (maghiară) nu a făcut decât să mărească rezistența românilor, rezistență care s-a finalizat prin păstrarea autonomiei Transilvaniei ca țară românească de sine stătătoare.

Primele cronici ale cancelariei regale ungureşti, repede pusă pe picioare de Roma, prin pătrunderea masivă între unguri a misionarilor creştini din partea Romei, mărturisesc fără echivoc granița de apus a românilor (valahilor). Țările românilor valahi, conduse de Menumorut şi Glad, îşi aveau granițele de vest pe Tisa. În constelația țărilor Europei, apărea o țară nouă, Ungaria. După o perioadă de zbucium şi de cumplite nenorociri, țările medievale româneşti din Dacia de vest scapă de sub presiunea noului stat ungar, se unifică şi formează Principatul Transilvaniei. Acest principat este una din cele trei mari țări româneşti mediaevale ale Daciei, țară de sine stătătoare, aşa cum a fost şi țara vecină, Ungaria. E adevărat că la conducerea Transilvaniei au fost şi unguri (maghiari), cum adevărat este că la conducerea Ungariei au fost şi români, ba, la conducerea Ungariei cele mai

multe familii domnitoare au fost străine, dar aşa ceva bineînțeles nu a modificat existența Ungariei ca stat, cum nici a Principatului Transilvaniei ca țară valahă de sine stătătoare. Astfel de situații au existat în lung şi latul Europei medievale. Aşa, după 1301, ungurii (maghiarii), istoviți, nu mai au conducători proprii, fiind conduşi, timp de peste două sute de ani decătre regi din familii străine, dar şi mai tăârziu, cu intermitențe. Din 1526 Ungaria dispare ca stat sub turci şi sub austrieci pentru patru sute de ani. Încercările ungurilor, din 1848 şi 1867 de refacere a existenței lor statale au fost minate, de gravele ignorări ale mersului istoriei în ceea ce priveşte existența poporului roman din Transilvania, existență din antichitate până azi. Ungaria reapare pe harta lumii în 1920, când poporul maghiar a înțeles că granițele lor statale au o legătură cu cele entice.
În treacăt amintim, că aici în Ardeal a fost capitala reunificării țărilor româneşti, la 1600, într-un singur stat, ca pe vremea statului unitar, centralizat şi liber al Daciei tracilor dacogeți, strămoşii neamului românesc.

II

Începutul istoriei ungurilor-896-955-se înțelege mai bine, dacă o privim în contextual țărilor de la vestul Panoniei.

Germania, Elveția, Franța, Italia

"…chaque année se livrèrent a des incursions jusque dans la region du Rhin. Ils détruisirent, relève Gibbon, le monastère Saint-Gall, en Suisse, ainsi que la ville de Brême. La grande époque de leurs incursions s'étend de 900 á 950. Ils firent en 938-939 un très gros effort, traverserent l'Allemagne entrèrent en France, puis passèrent les Alpes, pour rentrer chez eux par le nord de l'Italie".
"La vigoureuse correction qu'Henri l'Oiseleur, roi élu d'Allemagne, puis Otton I, le premier empereur saxon, infligèrent aux Hongrois, inspire a ces derniers un certain respect pour civilization. Mais ce ne fut que vers l'an 1000 qu'ils se décidèrent a adopter la christianisme!" (H.G. Wells, Esquisse de l'historie universelle, Payot, Paris, 1925, p. 324-325).
"Au avut loc de aceea o serie de năvăliri pentru jaf pe teritoriul german, până când, destul de târziu, în seolul al X-lea, regii germanici, un Henric şi un Otto de Saxonia, putură opune o rezistență victorioasă. De îndată ce ungurii aveau să fie respinşi, tăindu-li-se pentru totdeauna calea spre Rin şi Italia, ținuturi care se temeau în egală măsură de apariția lor, se ivi ideea de a pacifica pe aceşti barbari prin creştinarea lor, ori, mai curând, întrucât Bizanțul însuşi începuse, cu unele succese, această lucrare, de a-i câştiga

pentru biserica Occidentului" (N.Iorga, Locul românilor în istoria universală, Editura ştiinţifică şi enciclopedică, Bucureşti, 1985, p.87).
În volumul "Istoria lumii în date" găsim următoarele precizări:

Francii de vest

913-Prima incursiune a maghiarilor în Lorena.
954-Atac al maghiarilor până în Reims.

Francii de est

900-901-Incursiuni ale maghiarilor în Bavaria; ei sunt înfrânţi de markgraful Liutpold.
907, iul. 5. Bătălia de la Pressburg (Bratislava); armata bavareză este înfrântă de maghiari.
933, mart. 15. Bătălia de la Riade; ungurii, care atacaseră Saxonia şi Thuringia, sunt înfrânţi.
955, aug. 10. Bătălia de la Lechfeld; Otto cel Mare înfrânge decisiv pe unguri, care de la această dată, nu mai întreprind nici un atac în Germania; reînfiinţarea **mărcii de est**, colonizată de bavarezi.

Peninsula italică şi papalitatea

898-899. Lombardia şi centru Italiei sunt prădate de maghiari.
926. Incursiuniale maghiarilor, care ajung până la Roma.

Moravia Mare şi Cehia

905-921. Domnia lui Vratislav I din dinastia Preysl în Boemia; respingerea atacurilor maghiare; Boemia rupe relaţiile de vasalitate cu Germania
906. Invazia maghiarilor; statul Moravia Mare este distrus.

Ungurii

896-900. Aşezarea ungurilor în Panonia sub conducerea lui Arpad.
900-968. Invazii în Europa (Bavaria, Saxonia, Italia, Franţa, Imperiul bizantin).
906. Maghiarii atacă Marele cnezat morav, care, sub loviturile lor se destramă.
907. Moartea lui Arpad, întemeietorul primei dinastii ungare.
955, aug. 10. Bătălia de la Lechfeld; ungurii suferă o grea înfrângere din partea împăratului german Otto I cel Mare (Andrei Oţetea, Istoria lumii în date, Editura enciclopedică, Bucureşti, 1969, p.66-68, 71, 75).
Dacă avem în vedere istoria ungurilor şi a popoarelor de la vestul Panoniei, conform datelor obiective ale istoriei, prezentate în acest studiu, reiese cu claritate că maghiarii îşi avea centrul de greutate la vest de Dunărea panonică, incursiunile lor fiind, precum din Asia până în Panonia, spre soare apune. Din Panonia se ridică în masă, ca de obicei şi pornesc tot spre soare apune, încât în a doua jumătate a secolului al X-lea îi găsim în Germania, la

Lech, de unde, înfrânți de Otto cel Mare, sunt siliți să se reîntoarcă la vechiul lor popas de la vest de Dunăre, în Panonia.
Întoarcerea ungurilor din migrare, din Germania în Panonia, îi pun din nou, în răsărit, față în față cu românii. Pe Tisa întâlniseră barajul țărilor româneşti medievale. Rămâne edificator răspunsul pe care îl primiseră din partea voivodului român Menumorut (Țara românească de sub conducerea acestuia se întindea, spre vest, până la confluența Tisei cu Mureşul), răspuns confirmat de chiar cronicile ungureşti: “Spuneți lui Arpad, ducele Hungariei, domnul vostru. Datori îi suntem, ca unui amic, cu toate ce-i sunt necesare, fiindcă e om străin şi duce lipsă de multe. Teritoriul însă ce l-a cerut buneivoințe a noastre nu i-l vom ceda niciodată, câtă vreme vom fi în viață…Nici de frică, nu-i cedăm din pământ nici cât un deget…Această țară (moştenită) de la strămoşul meu…nimeni nu poate să mi-o smulgă din mâinile mele”(G. Popa Lisseanu, Isvoarele istoriei românilor, vol. I, Anonymi Bela Notarii Gesta Hungarorum, Bucureşti, 1934, p. 91).

III

Aşezarea ungurilor, cu centrul de greutate la Apus de Dunăre, începe prin desființarea imperiului morav şi cucerirea Moraviei:
“**Soulevement des Slaves.** Tandisque l'empire carlovingien se voyait enhavi de trois cotes par les Sarrasins et les Northmans qui venaient piller ses provinces du sud, de l'ouest, et du nord, il était attaqué a l'est par les Sorabes, les Obotrites, les Bohémiens et les Moraves, peoples d'origine slaves, qui cernaient sa frontière orientale depuis les sourses de la Save jusqu'a l'embouchures de l'Elbe. Soumis jadis par Charlmagne a la condition de tributaires, ces peoples n'avaient jamais perdu le souvenir de leur independence, et ce fut bien plutôt dans la pansée de la reconquérir que dans une esperance de butin qu'ils profiterent de la faiblesse de l'empire pour prendre les armes. Heureusement por la civilization de l'Europe, don’t la victoire des Slaves aurait compromise l'avenir, les différents soulevements gu'ils tentèrrent furent en général mal combines, et quoique leurs révoltes aient costamment occupé l'attention de Louis le Germanique, leurs enterprises isolées purent être facilement reprimées. Cependant la grande insurrection qui éclata en 869 eut des caracteres plus inquiétants que les précédents, parce qu'elle entraina presque toutes les tribus slaves qui se trouvaient établies du Danube a la Baltique. Dan ce grand movement national, le premier role fut remplie par les moraves, contre lesquelles Louis le Germanique se vit oblige d'envoyer deux armées sous les orders de ses fils Charles et Carloman. Ces deux princes ravagèrent le pays, s’emparerent du roi Rastiz, qui fut condamné par la diète de Ratisbonne a perdre la vue (870),

et le remplecèrent par son neveu Zwentibald, qui, des les début de la querre , s'était, range sous leurs drapeaux. Ce chef, qui devait le trone au parjure et la trahison, s'efforca de faire oublier l'origine de sa fortune, et consacra un regne de ving-quatre an (870-894) a constituer un puissant empire morave. Il venait a peine de forcer la diète de Forcheim a le reconnaitre independent, quoique tributaire (874), lorsque la mort de Louis la Germanique (876), le partaje des États de ce prince entre se trios fils et la faiblesse de Charles le Gros favoriserent ses projets d'agrandissement, et lui permirent de consolider fortement sa puissance. L'avénement d'Arnulf au trone de Germania (889) contribua meme a l'élévation de sa fortune, car le nouveau soulevment des Slaves de l'Elbe et le voisinage menaçant des Hongrois dédeterminèrent Arnulf a conclure une alliance avec Zwentibald, don’t il espéra s'assurer le dévouement en l'autorisant a faire la conquete de la Boheme pour la réunir a ses États. L'emoire des Moraves atteignit alors a l'apogée de sa grandeur: il comprenait la Moravie actuelle, le Voigtland, la Misnie, la Lusace, le Brandebourg, la Poméranie, la Silésie, une partie de la dalmatie et de la Pannonie. Mais cette grandeur était l'oeuvre personnelle de Zwentibald, don’t la mort, survenu en 894, fut pour l'empire qu'il avait fondé le signal d'une decadence rapide. Ses deux fils se disputerent ses États, et leur querelle appela l'intervention d'Arnulf, qui envahit la Moravie et la couvrit de ruines. La mort d'Arnulf (899) suspendit les hostilitées, et l'avénement de Louis l'Enfant semblait promettere aux Moraves une lonque paix, lorsque un nouveau fléau vint fondre sur eux. Les Hongrois, qu'Arnulf, irrité autrefois contre Zwentibald, avait chargé du soin de sa vengeance (893), noublierent pas la route de la Moravie: dix ans plus tard ils rentrérent pour leur proper compte (904), et trouverent d'utiles auxiliaries dans les Bohémiens, qui saisirent cette occasion de secouer le joug que leur avait impose Zwentibald. Arpad, le chef des Hongrois, assiégera Soubor dans la ville de Niétra. “Ce prince, qui fut le dernier roi des Moraves, tomba au pouvoir de l'ennemi, après une courageuse défance, et périt attaché au gibet sur la montagne qui port encore son nom (904). De lors, les populations qui habitaient entre le Wag et la Morava s'empresserent de livrer des otages aux vainqueurs, engage de leur fidélité tributaire.Sur la rive droite de la Morava, les Bohemiens restèrent les maitres, de sorte que cette rivière sépara ces deux peoples que venit de raprrocher une suite de revolutions. D'un débris de l'empire morave se forma bientôt après un margraviat dependant de la Boheme, qui eut Radislau pour fondateur. Telle fut l'origine du marquisat de Moravie”.

Invasion de Hongrois en Germanie enstalie et in France. La destruction de l'empire des Moraves fut un malheur que l'Europe eut bientot a deplorer: sa

chute ouvrit aux Hongrois les portes de la Germanie, qu'il aurait pu couvrie contre les hordes asiatiques.
“Les Hongrois, dit Koch, people turc au tatar, après avoir demeuré longtemps dans la Baschkirie, au confluent de la Kame et du Volga et vers les sources du Yaik, s'etaient fixes dans les contrées qui sont situées entre le Dniester, le Dniéper et le Don. Ils y rerstérent pendanr quelques siecles, sous la dependence des Khazares, autre people turc qui dominait sur Crimée et sur les pays qui s'étendent au nord du Pont-Euxin et de la mer Caspienne. Poussés enfin par les Patcheneques, leurs voisins, ils tournérent du coté de l'Occident, et, sous la conduite d'Arpad, leur chef, ils se rapprocherent de la Teiss et du Danube vers l'an 889. Arnulf les employa comme troupes auxiliaries, et les troubles qui suivirent la mort de Zwentibald leur faciliterent les moyens de s'emparer de toute Panonie”.
Cette province, où les Hongrois devaient bientôt fonder un puissant empire, ne fut d'abord pour eux qu une terre de campement, d'ou ils s'élancèrent aux pillage de la Germanie, de l'Italie et de la France. Vainement les Germains essayérent de leurs fermer le passage; deux batailles perdues par leurs armées aux environs d'Augsbourg (901-907), ouvrirent aux barbares la Bavière, la Souabe et la Franconie, et Conrad I er (911-919) ne parvint a les élogner momentanément que par la promesse d'un tribute qui fut paye pendant près de trente ans, et qui cependant ne les empecha pas d'envahie la Saxe sous le règne de Henri I Oiseleur (924). Ce prince leur acheta une treve de neuf ans, mais il en profita pour preparer a la guerre, et lorsque les Hongrois reparurent, il les battit a la grand journée de Mersebourg, qui leur couta quarante mille homes (933) Vingt-deux ans plus tard, ils revinrent sa meler aux divisions qui déchiraient l'Allemagne: mais ils trouverent dans Othon le Grand un prince héroique qui les atteignit dans les plaines d'Augsbourg, où il effaca les deux défaites don’t ca lieu avait jadis été le théâtre par une grande victoire qui assure définitivement la tranquillité de la Germanie, et qui fit subir au Hongrois le tribute qu'ils imposaient naquère(955).
Avant que cette terrible défaite n'eut dégoûté les barbares de la vie nomads et ne les eut déterminés a embrasser les habitudes de la vie sédentair, l'Italie et la France avaient eu a subir leur devastations. Ils pénétrerent en Italie pendant que le roi Béranger lutait contre les rivaux qui lui disputaient la courrone, et, favorisés par l’anarchie qui desolait le pays, ils ravagèrent la Lombardie, incendierent Pavia (924), dévasterent Crémone. Pussant bientot vers l'Italie méridionale, ils s'avancerent jusqu'a Capoue et Otrante, et, après avoir campé sur les ruines de la colonie sarrasine du Garigliano, ils ranconnèrent les moines du Mont-Cassin (937). La France ne pouvait

manquer de tenter avidité: ils y entrerent a la fois par les Alpes et par le Rhin. Apres avoir franchi plusieurs fois ce fleuve a Worms, on les vit saccager les bords de l'Aisne (926) s'avancer jusqu'a l'Océan, et porter la desolation dans le Berry et dans la Touraine (937). En meme temps les hordes qui avaient ravage l'Italie entrerent dans la vallée de Rhon, ruinerent la ville de Nimes, qui avaiet essayé de leur resister, changerent en un déser les rives de la Garonne, et elles se préparaient a franchir les Pyrénées lorsqu elles furent arretées par le compte de Toulouse, Raymond Pons, qui les extermina (925).Quelques bandes de Hongrois réussirent bien encore a pénétrer en France, mais elles furent repoussées, et la masse de la nation, épouvantée par la défaite d'Augsbourg, se résigna a rester dans ses cantonnements sur les deux bords de la Theiss. Bientot ce people, dont l'apparition avait jeté l'épouvante en Europe, dépouilla ses moeurs nomads pour s'attacher au sol, et mérita d'etre admis dans la grande familie européenne lorsqu'il eut embrassé le christianisme, a l'exemple de son chef Vaic, qui, sous le nom d'Etienne, fut le premier roi chrétien de Hongrie (1000), (Chevallier, Histoire du Moyen Age, Paris, 1859 (Cours complet d'histoire universelle, par Dottain, Chevallier et Todier, deuxieme partie) p. 272-275.

Deci:

1. L'empire de Moravie…il comprenait une partie de la Dalmatie et de la Pannonie. (E vorba de acea parte care uneşte Moravia cu Dalmaţia).
2. Poussés enfin par les Petchéneques, leurs voisins, ils tournèrent du coté de l'Occident, et, sous la conduite d'Arpad, leur chef, ils se rapprocherent de la Teiss et du Danube vers l'an 889.
3. Arnulf les employa comme troupes auxiliaries, et les troubles qui suivirent la mort de Zwentibald leur facilitèrent les moyens de s'emparere de toute Pannonie.
4. La destruction de l'empire des Moraves fut une malheur que l'Europe eut bientôt a déplorere: sa chute ouvrit aux Hongrois les portes de la Germanie, qu'il aureait pu couvrir contre les hordes asiatiques.
5. Cette province, ou les Hongrois devaient bientot fonder un puissant empire, ne fut d'abord pour eux qu'une terre de campement, d'où ils s'élancèrent aux pillages de la Germanie, de l'Italie et de la France.
6. Après avoir fait au dixième siècle l'épauvante de l'Europe, les Hongrois avaient fini par fixer au mileu de la plaine marecageus qu'arrosent Danube et Theiss (id. p.805).

Ceea ce exclude cu desăvârşire:

7. La masse de nation, épauvantée par la defaite d'Augsbourg, se resigna a rester dans ses cantonnements sur les deux bords de la Teiss.

Este evident că, 1. o parte din Panonia (dintre Moravia şi Dalmaţia), 2. s-au apropiat de Tisa şi de Dunăre, 3. toată Panonia, 4. căderea Imperiului Morav deschide ungurilor porţile Germaniei, 5. această provincie (Panonia), loc de popas pentru unguri, din care, aceştia, se năpustesc la jaf în Germania, 6. au sfârşit prin a se aşeza în mijlocul câmpiei pe care o udă Dunărea şi Tisa,

Nu este tot una cu:

7. cele două maluri ale Tisei.

…"la masse de la nation, épauvantée par la defaite d'Augsbourg, se résigna a rester dans ses cantonnements sur les deux bords de la Theiss"…"masa naţiunii înspăimântată de înfrângerea de la Augsburg, se mulţumi să rămână pe malurile Tisei". Dar ea se afla la Dunăre şi încă în partea de vest a Dunării, în Panonia, cum afirmă clar Chevallier, în textul citat. Scăparea lui Chevallier este evidentă. Formularea corectă este: la masse de la nation, épauvantée par la defaite d'Augsbourg, se resigna a rester dans se cantonnements sur les deux bords du Danube. Cuvintele "se resigna a rester" sunt extreme de grăitoare. "Să rămână unde erau, în Panonia. S-au resemnat, n-au avut încotro din cauza neaşteptatei victorii a germanilor. Fără victoria de la Augsburg masa naţiunii maghiare nu s-ar fi resemnat, nu ar fi fost constrânsă să vieţuiască în Panonia, respectiv pe cele două maluri ale Dunării, unde, din cauza lor şi a migratorilor de dinaintea lor, viaţa era foarte grea. Iar împrejurimile fiind prădate, până adânc spre vest, se impunea un alt popas. Iar acest alt popas îl aleseseră adânc, în plină lume germană, în locuri mai prospere, încă nesărăcite.

Presupunem că formularea complet eronată în legătură cu masa naţiunii maghiare care s-ar fi resemnat să rămână pe cele două maluri ale Tisei, a fost, într-un fel sau altul preluată în false tratate de istorie, mascate de o oarecare ţinută academică. Dacă presupunerea noastră se va dovedi îndreptăţită, acei care le vor descoperi îşi vor da seama de gravele erori din tratatele respective, deoarece în cazul acestor tratate s-a preluat în mod conştient o formulare greşită şi tot în mod conştient a fost servită cititorilor, pentru a tulbura apele adevărului. Ba mai mult, idea din aceste formulări poate a proliferat şi a ajuns să fie servită sub formă de citate, de la un tratat de istorie, la un alt tratat de istorie…Numai că nefericita formulare a lui Chevallier este anulată, după cum am văzut, de chiar textul lui Chevalier. A ignora acest text înseamnă a ignora adevărul istoric

Asupra locului unde s-au aşezat ungurii, Panonia, există, în rândul istoricilor, un accord quasi general.

Dacă ar fi fost de o parte şi de alta a Tisei, atunci centrul puterii lor ar fi fost pe Tisa, nu pe Dunăre. Pe Tisa ar fi venit nobilii german şi misionarii creştini trimişi de Roma, ca să le organizeze statul, iar Ştefan, regale

Ungurilor ar fi domnit aici, nu ar mai fi trebuit deci să atace locul peste care domnea, iar Dunărea Mijlocie nu ar fi făcut parte din Ungaria, în cel mai fericit caz ungurii ar fi ajuns până pe malul de est al Dunării, pe cel de vest fiind germanicii. Dar germanii, după bătălia de la Lech, nu avansează până pe Dunărea Mijlocie, ci numai până unde este partea de răsărit a Austriei de azi, teritoriul de la est de Austria şi de la vest de Dunăre (Aproximativ jumătate din Ungaria de azi) unde îşi aşezaseră ungurii centrul de greutate, fiind lăsat hoardelor maghiare. Ungurii se restabilesc aici „se resemnează să rămână". Unde? Încă din sec X, capitala Ungariei era Székesfehérvár, în chiar centrul Panoniei, la nord-est de lacul Balaton. Aici îşi vor avea ungurii capitala până în 1361, de când vor avea o nouă capitală, Buda, pe malul de apus al Dunării. Buda va fi capitala lor până în 1541. Oraşul Budapesta apare pe harta Europei abia din 1873 prin unirea Budei cu Pesta, localitatea de pe malul răsăritean al Dunării, an din care Ungaria are cea de a treia capitală, Budapesta. Extinderea vetrei pentru Ungaria ca țară, după cum se poate constata, se constitue şi pe pământul de la răsărit de Dunăre, cu încetinitorul, în multă vreme. Drumul Ungariei pentru a deveni o țară de sine stătătoare, trece pin accederea ei la conducerea imperiului, alături de Austria, începând cu 1867. Atunci au greşit strategic, anexând unele popare din cadrul imperiului, aşa şi Transilvania românilor. Anexarea a fost pulverizată după doar câțiva zeci de ani, dar politicienii unguri de tip imperial au intoxicat mentalul unor concetățeni, în legătură cu aşa numitele teritorii pierdute. Boală grea, de care cu timpul se vor vindeca. Să menționăm că Buda este continuatoarea unei vechi aşezări ce exista încă din antichitatea tracă şi apoi traco-romană. Este vorba despre Aquincum, capitala Panoniei Inferior, adică a părții estice a Panoniei, respectiv din partea de vest a Ungariei de azi.

În treacăt amintim câ în Câmpia Dunării una din cele mai roditoare regiuni ale Europei-deşi afectați de şederea temporară, aici, a hunilor, a avarilor, de constituirea Imperiului Morav, apoi de aşezarea definitivă a ungurilor, țăranii autohtoni, urmaşii vechilor traci panoni, sunt primii pe care ungurii îi au ca model de urmat. Aceşti țărani panoni sunt de acelaşi neam cu locuiorii voivodatelor româneşti din vestul Daciei, cu care ungurii intră în conflict militar după pătrunderea lor la Dunăre.

Chevallier şi-a publicat volumul de istorie la zece ani după Revoluția din 1848-1849. Eroarea flagrantă, formularea neatentă, prin care se confundă cele două maluri ale Dunării cu cele ale Tisei, nu este exclus să fie o scăpare, datorită atmosferei agitate create de către unguri în urma Revoluției din 1848-1849, în jurul nereuşitei lor militare împotriva românilor. Situația ungurilor într-adevăr stârnea compasiunea. Din cei 900 (nouă sute) de ani de

când intraseră în istorie, erau în al patrulea secol de când fuseseră desfiinţaţi ca stat de către turci şi austrieci. Ungurii, îmbătaţi de succesele iniţiale din cadrul Revoluţiei din 1848-1849, de eliberare a ungurilor de sub austrieci, se şi văd stăpânii Europei în locul austriecilor şi pun la cale anexarea statelor care făceau parte din Imperiul Austriac, printre care Slovenia, Croaţia, Principatul Transilvaniei şi altele, state care îşi organizează de îndată rezistenţa armată. Poporul roman (Principatul Transilvania), la pătrunderea ungurilor în Transilvania, se ridică la luptă armată pentru apărarea fiinţei sale naţionale, pentru păstrarea statutului Principatului (Voivodatului) Transilvaniei, de ţară de sine stătătoare. E vorba de un război dus de două naţiuni, una de la vest de Tisa, alta de la est de Tisa, ceea ce nu e totuna cu locul în care "s-a resemnat să rămână"naţiunea maghiară,ceea ce, repetăm, nu e totuna cu locul în care s-a format naţiunea maghiară.
Falsul cu "masa naţiunii maghiare"…care s-a resemnat să rămână în popasurile sale de pe cele două maluri ale Tisei", deşi cunoscut, am socotit că nu e rău să mai fie deconspirat.
Fixarea ungurilor la apus de Dunăre, în Panonia, este consemnată în mod firesc de istorici. Confuzia în lumea nespecialiştilor, poate surveni doar în cazul în care se scapă din vedere că Panonia este teritoriul dintre Dunăre şi Alpi. La înlăturarea acestei confuzii se contribuie şi dacă nu se ignoră că Moravia se află la nord de Panonia, mai exact la jumătatea de nord a jumătăţii de vest a Panoniei, respective la nord de Austria de azi. Este ştiut că ungurii pătrund în Panonia în locul Imperiului Morav în Agonie, pe care îl desfiinţează definitiv, act pecetluit şi prin ocuparea Moraviei.
…"Panonie, region a laquelle corspond aujourd'hui la la partie de la Hongrie qui est a l'ouest du fleuve"(G.H.Wells, Esquisse de l'histoire universelle, Payot, Paris, 1925, p.250.
"Panonie. Prov. De l'empire romain, riveraine du Danube au N. et a l'E, séparée par le Wienwald (mons Cetius) du Norique a l'O, par les Alpes Julennes de l'Italie au S. : elle correspond donc a la Hongrie occidentale avec la Slavonie et le N. de la Bosnie, et a l'E de l'Autriche, de la Styrie et de la Carniole. Le Pannoniens assez nombreux por mettre 100.000 hommes en ligne contre les Romans (La Grand Encyclopédie , tom vingt-cinquieeme, Paris).
"Peuple slave au long passé, les Slovénes occupant la partie sud-est des Alpes, la ou les monts hérissées et calacires des Alpes Juliennes et Saviniennes descendent vers les chaines dinariques et jusqu'aux plaines de Pannonie"…"Au cours de l'histoire, cette region, qui s'ouvre, au sud, sur l'Adriatique"...(Les Slovenes un people alpin de 1500ans, par Matjas Kmecl-

Le Courier, Mensuel publié en 32 lanques par l'UNESCO, Organisation des Nations Unies pour l'education, la science et la culture, fevrier, 1987).
"Panonie (en lat. Pannonia). Geogr. anc. Contrés de l'Europe centrale, englobant au sud et a l'ouest du Danube une partie de l'Autriche, de la Hongrie et de la Jougoslavie actueles"…(Larousse du XX-e siecle, tom cinquieme, Paris, 1932)
"Panonia.1. Câmpia Panoniei, denumire dată câmpiei din cursul mijlociu al Dunării în Ungaria. 2. Provincia romană organizată în vremea împăratului August (27 î.e.n.-14 e.n.). Pe teritoriul dintre Alpi şi Dunăre. Cuprindea teritoriul Ungariei, Austriei şi Iugoslaviei de azi. Prin extensiune denumire dată vastei regiuni de câmpie din regiunea Dunării mijlocii, centrul puterii hunilor (sec.V), al avarilor (sec. 6-8). Ocupată apoi de unguri (sec.9-10) a devenit nucleul statului ungar"(Mic dicționar enciclopedic, ediția a II-a, Editura ştiințifică, Bucureşti, 1978)
"Moravia, regiune naturală în Cehoslovacia Centrală, la est de Boemia, între Cehia şi Slovacia, traversată de Morava" (idem).
Panonia, în hărți-inclusiv în cele despre evul mediu-apare la vest de Dunăre, ceea ce iar exclude orice altă părere în legătură cu locul unde s-au stabilit ungurii în Europa Centrală.

IV

Orice posibilitate de a confunda cele două maluri ale Tisei cu locul unde s-au aşezat ungurii-malul de vest al Dunării, apoi cele două maluri ale Dunării-este anulată şi de documentația în legătură cu trasseul migrării ungurilor spre Panonia şi de raporturile dintre Arpad şi Menumorut. Este vorba de **Gesta Hungarorum**, opera lui Anonimus, scrib regal official al Ungariei din sec. XII. Se impune totuşi precizarea că Gesta Hungarorum este o cronică internă ungurească din sec. XI, care, fiind preluată de Anonimus, devine baza cronicii acestuia.
Documentația transmisă prin Anonimus este bogată în prezentarea unor evenimente, inclusiv în detalii. Orice alt traseu al migrării în afara celui relatat de Anonimus se exclude categoric, dacă avem respect față de documente. Un alt traseu, imaginar, nu ar avea nici un support documentar, fiind o simplă fabulație, o sfidare a documentelor. Această cronică, Gesta Hungarorum, de o inestimabilă valoare, ungurii au prețuit-o până acum ca pe o comoară. Că în secolul XX, între cele două războaie mondiale, pe vremea lui Hitler, mai ales, unele capete înfierbântate au sfidat documentele, granițele, popoarele, țările, este altceva. În Gesta Hungarorum există relatări de o claritate care exclude orice neînțelegere. Aşa, în legătură cu solii trimişi

de Arpad: “În adevăr, trimişii lui Arpad, Usubun şi Veluc, au trecut peste râul Tisa în vadul Lucy şi, după ce au plecat de aici, venind în fortăreața Bihor, au salutat pe ducele Menumorut şi i-au prezentat darurile, pe care ducele lor i le trimisese”… “Ducele Menumorut i-a primit însă cu bunăvoință şi, încărcându-i cu diverse daruri, a treia zi le-a cerut să se întoarcă. Totuşi le-a dat răspuns zicându-le: Spuneți lui Arpad, ducele Hungariei, domnul vostru, datori îi suntem ca un amic unui amic, cu toate ce-i sunt necesare fiindcă e om străin şi duce lipsă de multe”…
Trimişii lui Arpad au trecut pe malul de est al Tisei, la români. De la Dunăre până la Tisa este o mare distanță. Aceeaşi distanță, cu aproximație, care există între partea de vest a Ungariei de azi până în teritoriile germanice(deci peste teritoriul Austriei de azi-Austria în vreamea aceea încă nu exista). Hoardele maghiare se instalaseră în chiar teritoriul de azi de la apus de Dunăre. Aici vor rămâne timp de peste o jumătate de secol, până în 955, de când, în urma bătăliei de la Lech, progresiv vor începe să trăiască pe ambele maluri ale Dunării. Va trece un secol până cînd ungurii vor ajunge iar la Tisa-la începutul sec XI, când se vor izbi din nou de rezistenţa românilor. Răspunsul lui Menumorut: “Teritoriul însă ce l-a cerut bunăvoinței noastre nu îl vom ceda niciodată, câtă vreme vom fi în viață”-era viu în sufletele românilor. Nu l-au cedat, cât au fost în viață, iar fii lor, iar nu l-au cedat cât au fost în viață şi tot aşa din generație în generație. În fața primejdiei din sec. IX-XI, voivodatele româneşti s-a unit într-un singur mare voivodat (principat) românesc. Dun anul 1.111 există prima mențiune documentară a unui peincipe al Transilvaniei, Mercurius. Principatul Transilvaniei are, în vest, aceeaşi graniță, pe Tisa, ca şi fostele voivodate româneşti conduse de Menumorut şi Glad. Granița Principatului Transilvaniei, pe Tisa, este un fapt arhicunoscut, înafara oricărui echivoc. Este confirmat şi în izvoarele străine. Aşa, Hart. Schedel (1440-1514), istoric umanist din Nürnberg, în lucrarea sa Liber Chronicorum (1493), are o hartă în care Tisa este granița dintre Ungaria şi dintre Principatul Transilvania. A se vedea harta ataşată la sfârşitul acestui studiu-Transilvania la est de Tisa fl., Wurtzland, Sibenburg (Țara Bârsei), Walachia. (Marin Popescu-Spineni, România în izvoare geografice şi cartografice. Din antichitate până în pragul veacului nostru, Editura ştiințifică şi enciclopedică, Bucureşti, 1978). Am ales acest autor, Hart. Schedel, din sec. XV-XVI, deoarece acum, în sec. al XV-lea şi la începutul sec. al XVI-lea, Ungaria atinge maximul gloriei şi puterii ei statale, din întreaga sa istorie. Granița de vest a Transilvaniei este pe Tisa, unde o aveau şi voivodatele româneşti din sec. al IX-lea, înainte de migrarea ungurilor în Panonia. Faptul este extreme de grăitor. După cinci secole de vecinătate cu Ungaria, granița, pe Tisa, este fermă. Dacia antică de până la

Tisa îşi continuă existenţa şi acum, impunându-se în conştiinţa europenilor, în timpul deplinei străluciri a statului vecin, Ungaria. În contextual acestor rânduri se impune să ne reamintim că ţara noastră s-a numit Dacia, din antichitate, până în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, când, în mod artificial, s-a impus numele de România, în urma unirii celor două mari ţări româneşti, Moldova şi Ţara Românească. Desigur numele de Dacia coexistă alături de cel de România şi azi şi va dăinui şi în viitor, deoarece noi românii suntem urmaşii direcţi, în chip neîntrerupt, a tracilor dacogeţi din Dacia antică. Hotărârea reunificării celor trei principate româneşti, Ardealul, Moldova şi Ţara Românească, o luaseră conducătorii revoluţiei de la 1848-1849. Prima etapă se realizase în 1859 prin unirea Moldovei cu Ţara Românească. Spre această unire a tuturor românilor într-un singur stat s-a îndreptat în mod inevitabil şi celălalt principat românesc, Transilvania, care s-a aureolat prin robusteţe, prin rezistenţă în vremuri de restrişte, prin păstrarea fiinţei naţionale, prin păstrarea graniţei de vest a Daciei, în faţa hunilor, avarilor şi ungurilor. Prin unirea Basarabiei, Bucovinei şi Ardealului cu Patria-Mamă, s-a împlinit unirea tuturor românilor într-un singur stat, pe teritoriul lor strămoşesc.

Gheorghe Gavrilă Copil

www.noidacii.ro

POLONIA
Lanberg
WALACHIA
WVRTZLANT
TRANSILVANA
Wardein
Sibenburg
VNGARIA
Belgrad
TVRCHIA
ALBANIA